

بلکه ممکن است مواد غذایی و آبها را نیز بیالاید. طریق آلوده شدن هوا بواسطه گرد و غبار خشکیده نیست که از بعضی مواد مرض خیز اشخاص مریض مانند خلط - براز - خون - بزاق و غیره. تولید میگردد. این گرد و غبار بوسیله باد و حتی نسیم های خیلی ملایم در هوا منتشر شده سپس روی سطح منازل، کف اطاقها و اساس زندگانی و غیره می نشیند و مجدداً در اثر تغییرات جوی هوا را آلوده نموده از راه تنفس و با هاضمه، انسان را بامراض گوناگون مبتلا میسازد.

پیش گیری در اسلام

در اغلب ممالک متدینه امروزه مردم پاکیزه نگاهداشتن لباس و اساس زندگانی حتی بلاد و قصبات خود فوق العاده اهمیت میدهند. پیشوایان اسلام در هزار و سیصد و کسری سال قبل با بیانات خود بشر را بدین نکات بهداشتی آگاه ساخته اند مثلاً پاکیزه نمودن منازل، خیابانها، کوچه ها، شستن میوه جات، محافظت غذاها و آبها را از گرد و غبار، بهترین راه پیش گیری از انتشار بیماریهای فوق الذکر (که سرایت از راه هوا صورت گیرد) در جامعه قرار دادند.

نظافت منازل و اساس زندگانی از گرد و غبار

عن علی (ع) قال نظفوا بیوتکم من حول العنکبوت فان ترکه فی البیت یورث الفقر (۱) یعنی خانه های خود را از تار عنکبوت پاک کنید زیرا که در غیر این صورت موجب تنگدستی خواهد شد.

قال امیر المؤمنین علیه السلام: قال رسول الله (ص) بیت الشیاطین من بیوتکم بیت العنکبوت (خانه شیاطین در منازل شمالانه عنکبوت است)

حضرت صادق (ع) فرماید: خانه را جاروب کردن پریشانی را برطرف کند (۲)

عن ابی عبدالله (ع): غسل الاناء و مسح القنا مجلبة للرزق (۳) یعنی

(۱) - (صفحه ۳۲۰ و سائل)

(۲) - (صفحه ۱۵۳ حلیة المتقین)

(۳) - (و سائل باب ۱۹ از احکام مساکن صفحه ۳۱۹)

شستن ظروف و رفت و روب حریم خانه باعث جلب روزیست.
مجدداً فرماید: ساختمانهای خانه خود را جاروب کنید و شیشه بشوید. یهودان
که ایشان جاروب نمی کنند. (۱)

حضرت صادق (ع) فرماید. شستن ظرف ها و جاروب کردن خانه و ساخت
اندرون و بیرون خانه ها روزی را زیاد می کند. در حدیث فوق شارع مقدس نظافت
داخل خانه و بیرون را از حیث اهمیت یکسان قرار داده اند. بنا بر این مسلمانان
نه تنها باید خانه و اساس خود را پاک نگاهدارند بلکه کوچه و خیابانها را هم باید
پاکیزه کنند، این دستورات از نظر بهداشت اجتماعی فوق العاده مفید است چنانکه
امروزه نظافت خیابانها و کوچه ها از ضروریات بهداشت شهر بشمار میرود.

شستن میوه جات و محافظت اغذیه و آبها از گرد و غبار

در بسیاری از مواقع باکتریها و پامیکروب های محتوی هوای جو روی میوه ها
نشسته و از مواد غذایی آنها استفاده نموده بتدریج حدت می یابند و در ضمن سموماتی
از خود ترشح میکنند. امروزه معلوم شده است که میوه جات و سبزیجات گاه
عامل موجد و گاه عامل معده (کماک کننده) بیماریهای گندزا مانند مطبقه. شبه
مطبقه، دیسانتری باسیل روده و غیره بشمار میرود. بدین معنی که زمانی باکتریها را
از خارج بدن وارد میکنند و گاهی اختلافات شدید معده و روده سبب میشود و در
نتیجه برای پرورش میکروبهای موجوده در بدن زمینه مساعد فراهم میآورند. البته
خوردن این قبیل میوه جات و سبزیجات قبل از شستن آنها موجب مسمومیت بدن و
ابتلاء باامراض در جامعه خواهد شد. از روی همین لحاظ شارع مقدس اسلام امر به
شستن میوه ها فرموده:

فی الوسائل - قال ابو عبدالله (ع) ان لكل ثمرة سما فاذا اتيمت بها
فامسوها الماء و اغمسوها في الماء يعني اغسلوها (۲) یعنی در هر میوه سمی
است آب بمالید باو بشوئید او را.

(۱) - حلیة المتقین صفحه ۱۵۳

(۲) - تطبیقات کریمی صفحه ۸۳

در نتیجه خوردن میوه های کندیده در روده ها محیط گشت مساعدی تولید و با کتریهای عادی و بی زیان روده بزودی شدت و تکثیر مییابند و برای بروز تب مطبوعه و وبا زمینه مساعد فراهم میآوردند. از روی همین لحاظ شارع مقدس اسلام نه فقط خوردن این قبیل میوه جات را جائز ندانسته بلکه خرید و فروش آنها را منع فرموده .

مواد غذایی محیط بسیار مساعدی برای رشد و نمو میکربها میباشد چنانچه انسان غذای خود را از گرد و غبار محافظت نماید از ابتلاء بامراض مصون خواهد شد
فی الوسائل - عن ابی عبدالله (ع) قال لا تدعوا آنتیکم بغیر غطاء فان الشیطان اذا لم تغط الاثیه بزق فیها و اخذ مما فیها ما شاء (۱)
یعنی همیشه ظروف را بیوشانید اگر ظروف پوشیده نشود شیطان آب دهان در آن انداخته و مقداری نیز از آنچه که در ظرف است بر میدارد (۲) در حدیث فوق بطور واضح بتغذیه شیاطین (میکربها) از مواد غذایی و بسموماتیکه از خود ترشح میکنند اشاره شده .

مجدداً فرماید: دهان ظرف های آب و طعام را ببندید که شیطان در بسته را و ظرف سر بسته را نمی گشاید (۳)

علاوه بر گرد و غبار که محتوی میکربهای زیان خیز میباشد و بر روی غذاها نشسته آنها را می آلود بعضی از حشرات نیز سبب انتقال میشوند که از همه مهمتر مکس است. این حشره بر گنافات می نشیند و یا سیل مطبوعه، وبا، یا سیل اسهال خونی را در بال و پر خود گرفته و بعد بر مواد غذایی با ظروف پاک نشسته آنها را آلوده می کند بنا بر این چنانچه ظرفهای آب و طعام را بیوشانند از سرایت بوسیله حشرات جلوگیری خواهد شد.

فی البحار - من کلام علی (ع) قال و احفظ ما فی الوعاء بشد الوکاء (۴)

(۱) (صفحه ۱۰۰ جلد دوم)

(۲) - (وسائل صفحه ۳۲۰ کتاب الصلوة)

(۳) - (حلیة المقین صفحه ۱۵۳)

(۴) - (حفظ الصحه در دین اسلام صفحه ۷۲)

یعنی آنچه در کبره برای محافظت میریزید سر آن کیسه را ببندید تا محفوظ بماند. میکرب و با آنفلوانزا و اقسام اسهال بتوسط هوا از محلی بمحل دیگر منتقل می گردند و بهترین محل نزول و نمو آنها آب می باشد پس اگر انسان آب مشروب خود را از گرد و غبار محفوظ داشت بدن خود را از ابتلاء بامراض مختلفه محفوظ خواهد داشت.

عن جابر قال قال رسول الله ص غطوا الاناء و او كئوا السقاء فان في السنة ليلة تنزل فيها الوباء لا يمر باناء ليس عليه غطاء او سقاء ليس عليه و كاء الا ان ينزل فيه من ذلك الوباء یعنی جابر گفت که رسول اکرم (ص) فرموده بگریید سر کوزه ها را و ببندید گلوی مشک ها را چه در عرض سال شبی است که در آن شب و با می آید و بر کوزه بی سرپوش و مشک های گلمو بسته عبور نمیکنند مگر اینکه از این و با بر آنها فرود می آید (۱) کسیکه بدیانت اسلام عقیده مند است بایستی بر طبق حدیث مذکور در کوزه و مشک و سایر ظرفهای آب خوری را در تمام شبها ببندد زیرا پیشوای اسلام نزول و باران در شب بخصوص تعیین فرموده و چون در تمام شبها در کوزه و گلوی مشک بسته شد بدیهی است بر حسب عادت روزها هم در آنها را خواهند بست و بدین ترتیب از آلوده شدن آبهای آشامیدنی جلوگیری خواهد شد.

نهی از دمیدن در غذا و آب و محل سجده و نهی از دمیدن

قال جابر بن عبد الله ذیبحه

نهی رسول الله (ص) ان ینفخ فی طعام او شراب او ینفخ فی موضع السجود

یعنی نهی فرموده رسول خدا از دمیدن در طعام و آب و موضع سجده (۲)

در پیرامون هر کس يك منطقه باکتری خیزی وجود دارد و آن حدیستکه

عوامل مرضی را قطرات بزاق و ترشحات مخاطی کوچک و بزرگ مستقیماً از دهان و

(۱) - (وسائل صفحہ ۲۷۹ باب ۹۲ در حدیث مناهی)

(۲) - (تطبیقات کریمی صفحہ ۱۰۰ جلد دوم)